
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

II kwartał 2011

Podsumowanie wyników ankiety

W I kwartale 2011 r. banki zdecydowanie zmniejszyły skalę zaostrzenia kryteriów kredytowych dla gospodarstw domowych. Około jedna czwarta *ogółu* banków dokonała złagodzenia polityki kredytowej zarówno w segmencie kredytów mieszkaniowych jak i konsumpcyjnych. Złagodzenie kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw dotyczyło niemal wyłącznie kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Banki kontynuowały obniżanie marż kredytowych, w szczególności w zakresie kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych. Wzrosła maksymalna kwota kredytu dla przedsiębiorstw i wydłużył się maksymalny okres kredytowania w przypadku kredytów konsumpcyjnych.

Złagodzenie polityki kredytowej związane było przede wszystkim z rosnącą presją konkurencyjną, zmianami popytu na kredyt oraz poprawą jakości portfela kredytowego (z wyjątkiem kredytów mieszkaniowych). Banki zaostrzające politykę kredytową tłumaczyły to w dalszym ciągu dostosowaniami do Rekomendacji T oraz pogorszeniem jakości portfela kredytów mieszkaniowych.

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: banki złagodziły kryteria kredytowe, kontynuowały obniżkę marż i zwiększyły maksymalną kwotę kredytu.
- Popyt na kredyt: wzrósł popyt na kredyty, w szczególności ze strony MSP.
- Oczekiwania na II kwartał 2011 r.: złagodzenie polityki kredytowej głównie wobec MSP. Znaczny wzrost popytu na kredyt długoterminowy dla MSP.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: 12% banków zaostrzyło kryteria przyznawania kredytów; równocześnie większość banków obniżyła pobierane marże.
- Popyt na kredyt: w ujęciu netto banki zanotowały spadek popytu na kredyty, ale odpowiedzi były zróżnicowane.
- Oczekiwania na II kwartał 2011 r.: banki zamierzają złagodzić politykę kredytową oczekując przy tym wyraźnego wzrostu popytu.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: w ujęciu netto nie doszło do większych zmian w zakresie kryteriów i warunków udzielania kredytów.
- Popyt na kredyt: w ujęciu netto banki odczuły spadek popytu na kredyt konsumpcyjny, przy stosunkowo wyraźnym zróżnicowaniu odpowiedzi.
- Oczekiwania na II kwartał 2011 r.: banki przewidują złagodzenie polityki kredytowej i znaczny wzrost popytu na kredyty.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie marca i kwietnia 2011 r. **wśród 28 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 81%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w I kwartale 2011 r., jak również przewidywania banków na II kwartał 2011 r.

Kredyty dla przedsiębiorstw

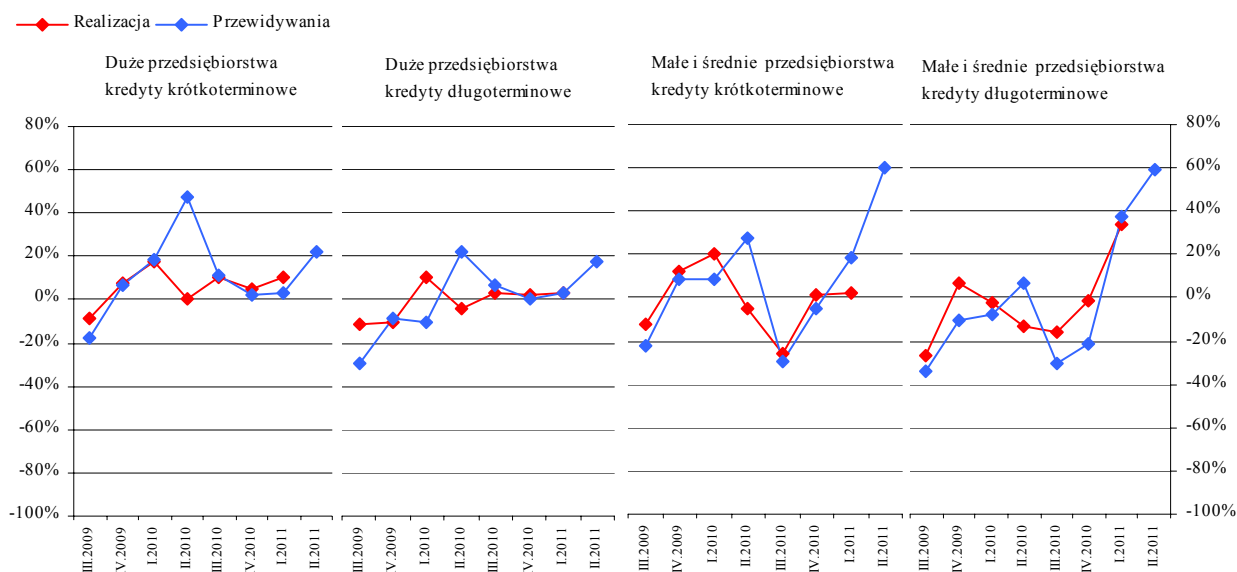
W I kwartale 2011 r. jedna trzecia banków złagodziła politykę kredytową w segmencie kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1). W pozostałych kategoriach kredytu dla przedsiębiorstw zdecydowana większość *ogółu* ankietowanych banków nie dokonała zmian polityki kredytowej (procent netto około 2 – 10%). Większość banków deklarujących zmiany kryteriów kredytowych określiła je jako nieznaczne¹.

Zmiany kryteriów kredytowych w I kwartale 2011 r. były zgodne z przewidywaniami banków, wyrażonymi na koniec IV kwartału 2010 r. Wyjątek stanowiły kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw, dla których banki prognozowały silniejsze złagodzenie polityki kredytowej (zob. wykres 1).

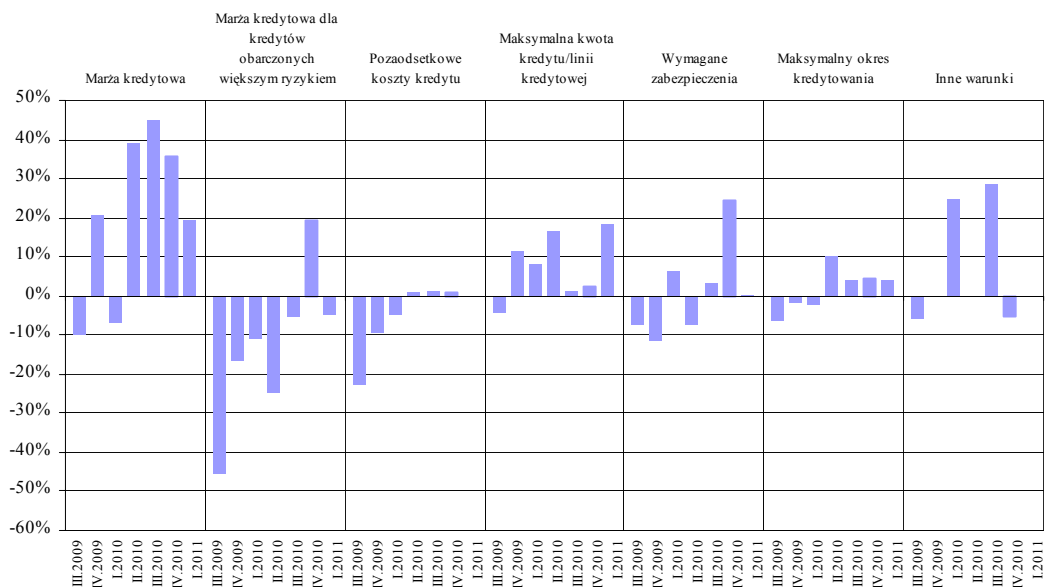
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrożenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

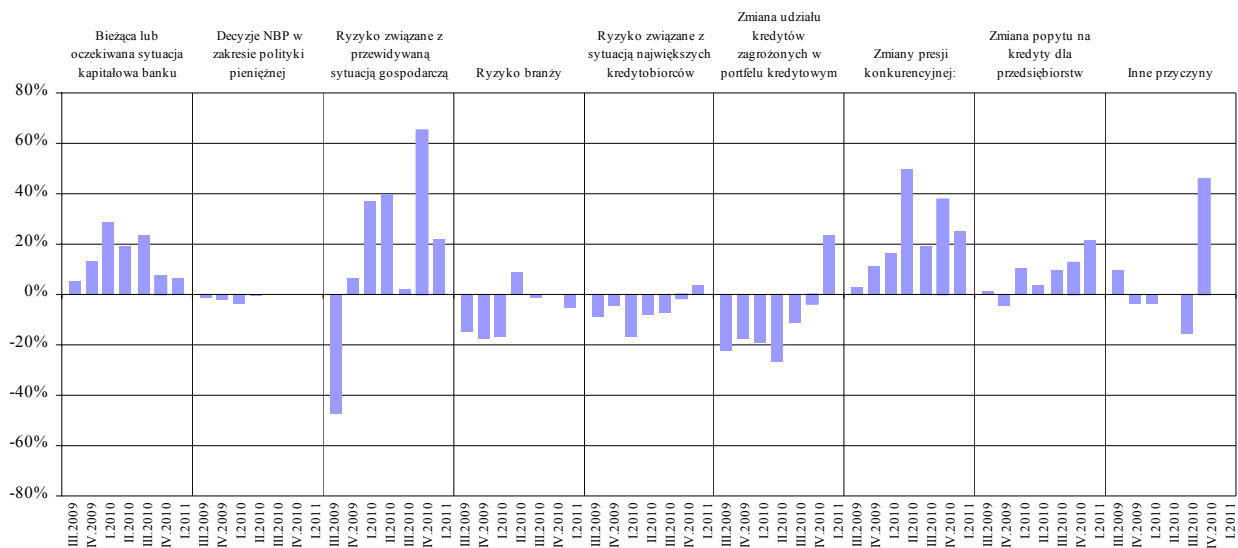
Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Ankietowane banki kontynuowały w I kwartale 2011 r. obniżkę marż na kredytach udzielanych przedsiębiorstwom. Odsetek banków udzielających takiej odpowiedzi zmniejszył się jednak w porównaniu z poprzednimi kwartałami (procent netto około 19%). Jednocześnie zbliżony odsetek banków zadeklarował zwiększenie maksymalnej kwoty kredytu lub linii kredytowej oferowanej przedsiębiorstwom (procent netto około 18%). Po obniżce marż dla kredytów obciążonych wyższym ryzykiem w poprzednim kwartale, w ujęciu netto około 5%

banków ponownie zastrzyły politykę kredytową w tym zakresie w I kwartale 2011 r. Pozostałe warunki kredytowania nie uległy zdaniem banków istotnym zmianom (zob. wykres 2).

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

W opinii banków najważniejszą przyczyną łagodzenia polityki kredytowej był wzrost presji konkurencyjnej (procent netto około 25%, zob. wykres 3). Banki, które udzieliły takiej odpowiedzi wskazywały wyłącznie na konkurencję ze strony innych banków. Po raz pierwszy od I kwartału 2008 r. banki uznały zmiany jakości portfela kredytów dla przedsiębiorstw za czynnik skłaniający je do łagodzenia polityki kredytowej (procent netto około 24%). Zmniejszył się odsetek banków tłumaczących złagodzenie polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw niższym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około 22%). Większość banków określiła wpływ wymienionych czynników jako nieznaczny².

Banki, które zastrzyły politykę kredytową, tłumaczyły to wyłącznie ryzykiem branży (procent netto -5%). Do branż o podwyższonym ryzyku banki zaliczyły branżę samochodową i deweloperską.

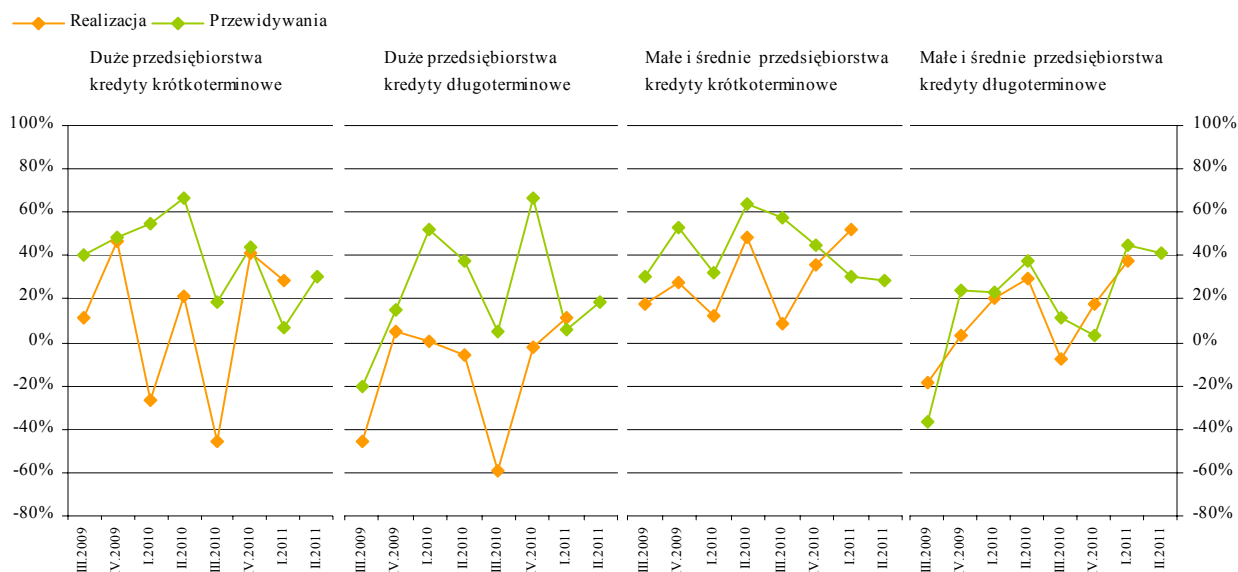
W I kwartale 2011 r. banki odnotowały wzrost popytu na wszystkie rodzaje kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Największy odsetek banków wskazał na wzrost popytu ze strony małych i średnich przedsiębiorstw. W przypadku kredytów krótkoterminowych odpowiedzi takiej udzieliło około 52% banków, zaś w przypadku kredytów długoterminowych około 37%. Wśród dużych przedsiębiorstw wzrost popytu dotyczył przede wszystkim kredytów krótkoterminowych (procent netto 29%). Większość banków określiła zmiany popytu jako nieznaczne³.

Wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw był zgodny z oczekiwaniami sformułowanymi przez banki w IV kwartale 2010 r. z wyjątkiem kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. W tej kategorii kredytów banki spodziewały się niższego wzrostu popytu.

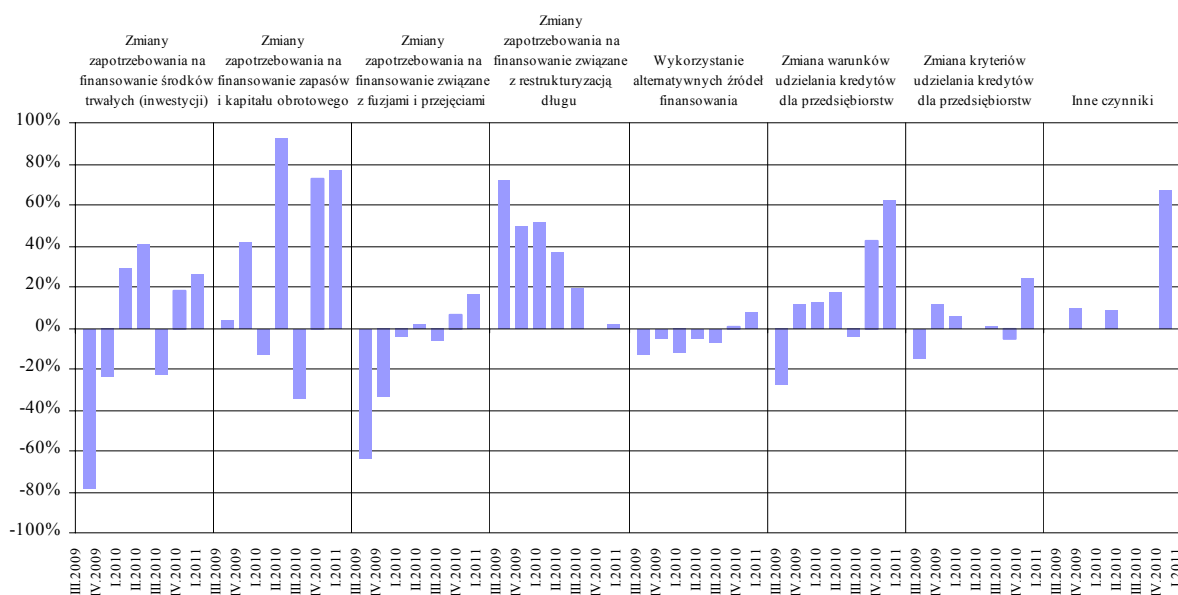
² Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

³ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Podobnie jak w poprzednim kwartale, wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw związany był przede wszystkim ze wzrostem zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego (zob. wykres 5). Odpowiedzi takiej udzieliło ponad trzy czwarte banków, przy czym około 7% ogółu banków oceniło wpływ tego czynnika jako znaczny⁴. Do ponad 62% wzrósł udział banków, które wyższy popyt na kredyty tłumaczyły złągo-

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

dzeniem warunków kredytowania przedsiębiorstw. Zbliżony odsetek banków wymienił czynniki nieuwzględnione w ankiecie, zaliczając do nich nową ofertę produktową. Jedna piąta banków pozytywnie oceniła wpływ zmiany kryteriów kredytowych na popyt ze strony przedsiębiorstw. Wzrosło również znaczenie zapotrzebowania przedsiębiorstw na finansowanie środków trwałych (procent netto 26%) oraz fuzji i przejęć (procent netto 16%). Banki nie zidentyfikowały czynników ograniczających popyt na kredyty ze strony przedsiębiorstw.

W II kwartale 2011 r. banki przewidują znaczne złagodzenie polityki kredytowej w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1). W kategorii kredytów krótkoterminowych i długoterminowych odpowiedzi takiej udzieliło niemal 60% banków. W segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw złagodzenie polityki kredytowej zadeklarowało około 23% banków w przypadku kredytów krótkoterminowych i około 17% banków w przypadku kredytów długoterminowych. Większość banków nie przewiduje jednak zmian polityki kredytowej w kategorii kredytów dla dużych przedsiębiorstw.

Zdaniem ankietowanych banków, w II kwartale 2011 r. wzrost popytu dotyczył będzie przede wszystkim kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Odpowiedzi takiej udzieliło około 42% banków, zaś na wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw wskazało około 29% banków. W przypadku kredytów dla dużych przedsiębiorstw, banki spodziewają się silniejszego wzrostu popytu na kredyt krótkoterminowy (procent netto około 31%) niż długoterminowy (procent netto około 19%).

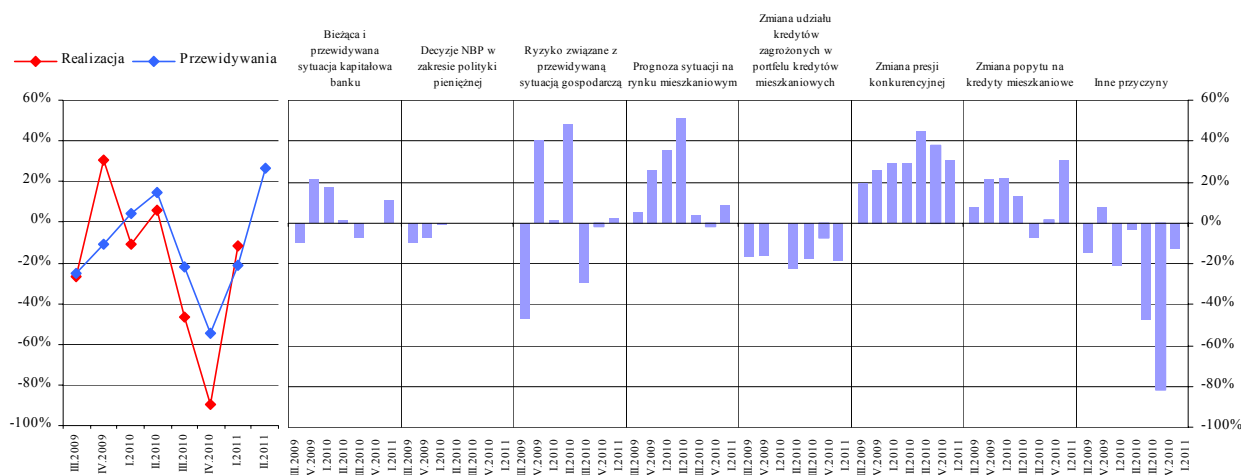

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W I kwartale 2011 r. doszło do nieznacznego zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 6). W ujęciu netto politykę kredytową w tym zakresie zaostrzyło 12% banków. Odpowiedzi banków były zróżnicowane i blisko jedna czwarta ogółu banków zdecydowała się na złagodzenie kryteriów przyznawania kredytów mieszkaniowych. Zmiany (w ujęciu netto) w polityce kredytowej w I kwartale były zgodne z zapowiedziami banków wyrażonymi na koniec 2010 r.

Wykres 6

Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Ankietowane banki po raz kolejny obniżyły marżę pobieraną na kredytach mieszkaniowych (zob. wykres 7). Na taki krok zdecydowało się ponad 80% banków, z czego jedna czwarta określiła obniżkę jako znaczną. W nieznacznym stopniu obniżki dotyczyły również marż pobieranych na kredytach obciążonych wyższym ryzykiem oraz pozaodsetkowych kosztów kredytów. Blisko 20% banków złagodziło też nieznacznie warunki w zakresie minimalnego wkładu własnego.

Ponad 30% banków zaostrzyło inne, nieuwzględnione w ankiecie warunki udzielania kredytów mieszkaniowych. Zaostrzenie dotyczyło przede wszystkim procedur oceny zdolności kredytowej⁵. Pojedyncze banki wskazały, że zaostrzyły procedury badania zdolności kredytowej w stosunku do klientów ubiegających się o kredyty walutowe.

Głównym czynnikiem wpływającym w opinii banków na zaostrzenie polityki kredytowej był wzrost udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 6). Takiej odpowiedzi udzieliło około 18% banków.

Trzydzieści procent banków wskazało również na inne, nieuwzględnione w ankiecie czynniki. Pojedyncze banki w I kwartale 2011 r. dostosowywały w dalszym ciągu swoją politykę kredytową do zapisów Rekomendacji T⁶.

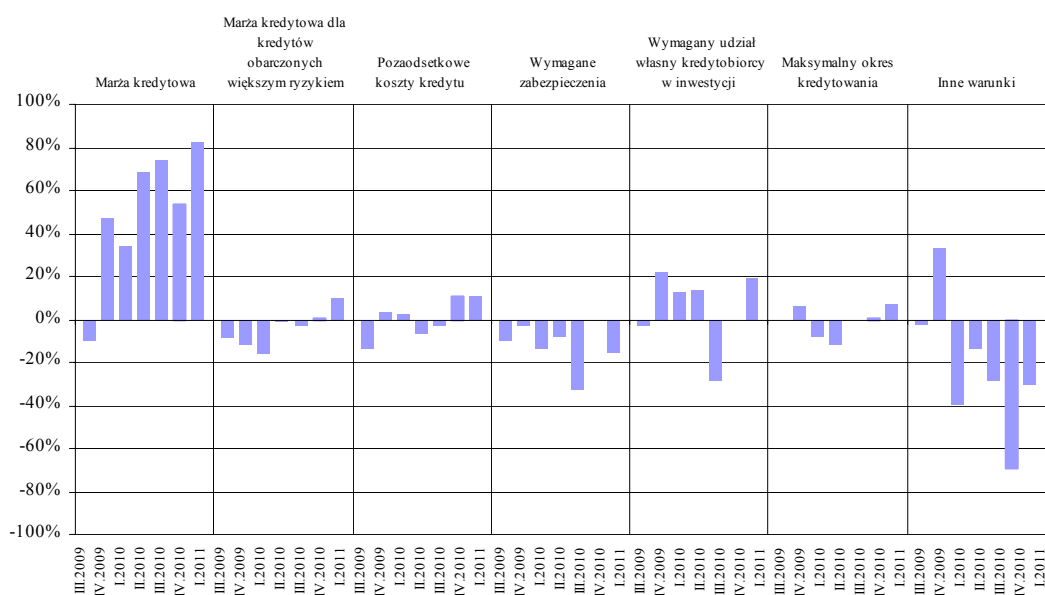
⁵ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 7 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

⁶ Banki były zobowiązane do stosowania wszystkich rekomendacji zawartych w Rekomendacji T od końca grudnia 2010 r.

Banki wskazywały również na zmiany w przepisach regulujących funkcjonowanie ksiąg wieczystych, które mogą potencjalnie zmniejszyć stopień zabezpieczenia ekspozycji kredytowych⁷.

Banki, które złagodziły politykę kredytową tłumaczyły to przede wszystkim stopniowo rosnącą konkurencją na rynku (procent netto około 31%). Wzrost konkurencji następuje przede wszystkim ze strony innych banków komercyjnych. Równie często banki wymieniały wśród przyczyn łagodzenia polityki kredytowej spadek popytu na kredyty mieszkaniowe. Jak zaznaczono w dalszej części opracowania, czynnik ten można częściowo łączyć ze wzrostem presji konkurencyjnej.

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

W I kwartale 2011 r. 34% banków odnotowało spadek popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8). Odpowiedzi banków były jednak zróżnicowane – ponad 19% *ogółu* banków odczuło nieznaczny wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Na koniec IV kwartału 2010 r. banki oczekiwały wzrostu popytu w tej kategorii kredytów. Drugi kwartał z rzędu prognozy banków odnośnie kształtowania się popytu znacznie odbiegają od ich faktycznej realizacji.

Zdaniem banków główną przyczyną niższego popytu na kredyty mieszkaniowe było wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania (procent netto około -52%), w tym przede wszystkim kredytów w innych bankach. To, a także relatywnie duże zróżnicowanie odpowiedzi na temat zmian popytu, może świadczyć, że raportowany przez banki spadek dotyczy tylko popytu na ich usługi i jest związany z rosnącą konkurencją o klienta ze strony innych instytucji.

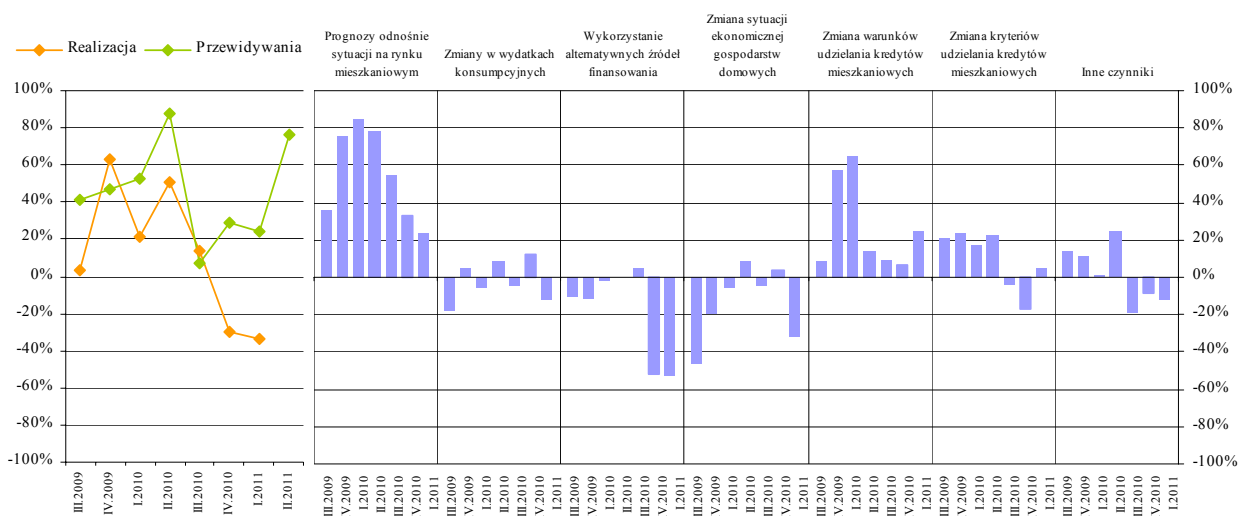
Wśród czynników mogących natomiast wskazywać na ogólny spadek popytu na kredyty mieszkaniowe ze strony gospodarstw domowych banki wymieniły przede wszystkim zmiany sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych (procent netto -32%).

⁷ Nowelizacja ustawy o księgach wieczystych i hipotece zakłada między innymi możliwość zabezpieczenia jedną hipoteką kilku wierzycieli oraz możliwość rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym przez właściciela.

Warto ponadto zauważyć, że spadek popytu w I kwartale roku może mieć w pewnym stopniu charakter sezonowy, co znajduje potwierdzenie w danych dotyczących przyrostów kredytów mieszkaniowych w pierwszych trzech miesiącach roku na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat.

Siódmy kwartał z rzędu banki odczuwające wzrost popytu tłumaczyły go przede wszystkim prognozami odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym (zob. wykres 8). Znaczenie tego czynnika maleje jednak systematycznie i w I kwartale 2011 r. wymieniło go około 24% banków. Drugim podstawowym czynnikiem stymulującym wzrost popytu było łagodzenie warunków przyznawania kredytów mieszkaniowych. Na ten czynnik wskazało również około 24% banków.

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Ponad 25% banków w ujęciu netto przewiduje złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 6). Żaden bank nie planuje jednak znacznego złagodzenia kryteriów i warunków przyznawania kredytów, a blisko trzy czwarte ogółu banków nie zamierza zmieniać polityki w tym zakresie.

Ponad trzy czwarte banków oczekuje wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 8). Większość z nich spodziewa się nieznacznego wzrostu popytu.

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

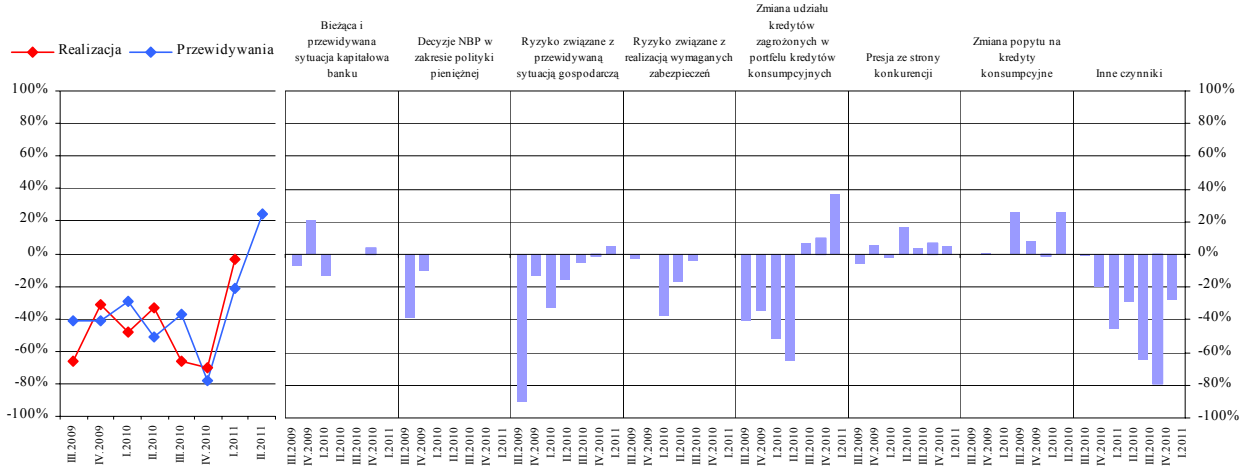
W I kwartale 2011 r. po raz pierwszy od II kwartału 2008 r. nie doszło do wyraźnego zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych (zob. wykres 9). Ponad połowa ogółu banków nie zmieniła polityki kredytowej, a około 20-25% ogółu banków dokonało jej złagodzenia lub zaostrzenia. W konsekwencji w ujęciu netto doszło do bardzo niewielkiego (około -4%) zaostrzenia polityki.

Większość warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległa wyraźnej zmianie w I kwartale 2011 r. (zob. wykres 10). Do niewielkiego złagodzenia polityki doszło w zakresie maksymalnego okresu kredyto-

wania (procent netto około 23%) i marży kredytowej (około 11%). Banki zwiększyły natomiast nieznacznie marże na kredytach o wyższym ryzyku.

Wykres 9

Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

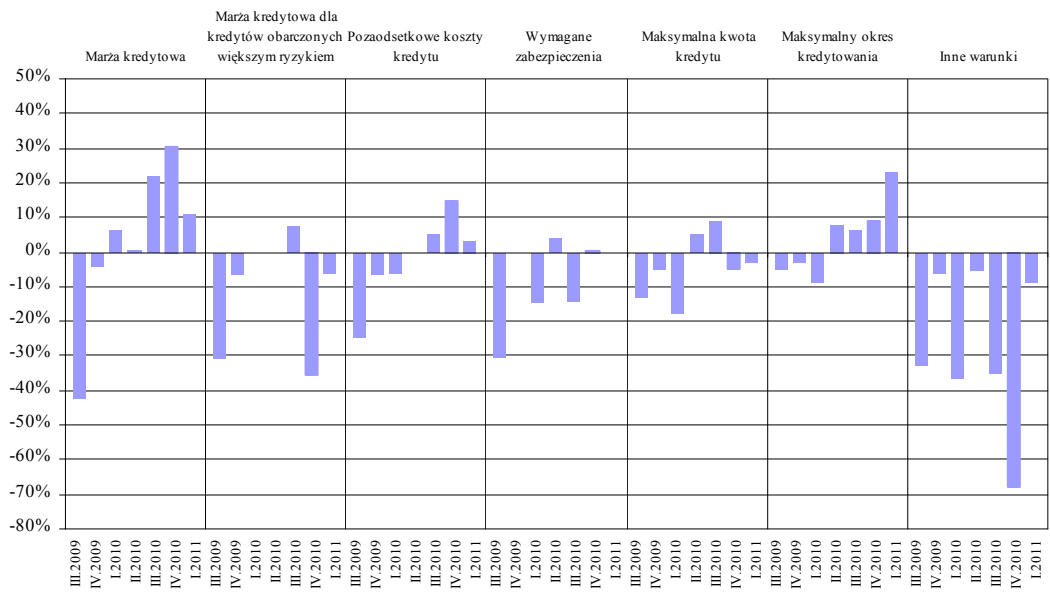

Większość banków zastrzegających politykę kredytową w segmencie kredytów konsumpcyjnych uzasadniała to czynnikami nieuwzględnionymi w ankiecie (zob. wykres 9). Banki, które nie wprowadziły jeszcze w pełni zapisów Rekomendacji T, wskazywały ją jako główną przyczynę zmian w ich polityce w I kwartale 2011 r.

Banki, które złągodziły politykę kredytową uzasadniały to zmianą udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów konsumpcyjnych (procent netto około 37%) i zmianą popytu na kredyty (procent netto około 26%). Zdaniem większości banków, pozostałe czynniki wymienione w ankiecie były neutralne dla ich polityki kredytowej.

Wykres 10

Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

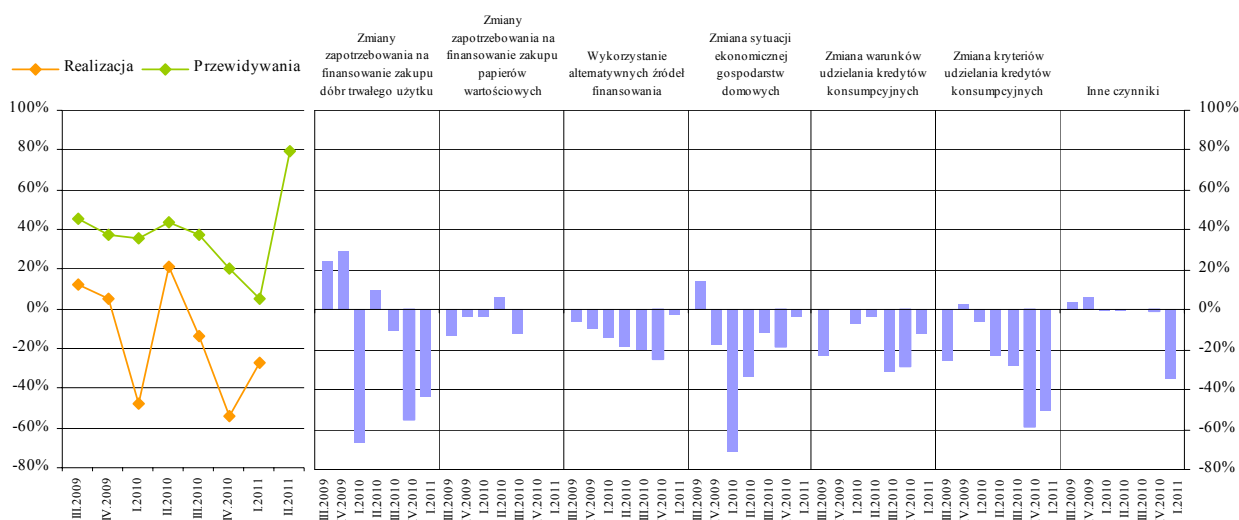
Blisko 27% banków w ujęciu netto odnotowało spadek popytu na kredyty konsumpcyjne ze strony gospodarstw domowych (zob. wykres 11). Równocześnie wzrost popytu odczuło blisko 30% ogółu banków, co wskazuje na duże zróżnicowanie oceny pomiędzy poszczególnymi bankami. Kształtowanie się popytu na kredyty konsumpcyjne odbiegało od oczekiwań sformułowanych przez banki w IV kwartale 2010 r. (zob. wykres 11).

W opinii banków, głównymi przyczynami spadku popytu na kredyty konsumpcyjne po raz kolejny było zaostrzenie kryteriów kredytowych oraz spadek zapotrzebowania na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku (procent netto odpowiednio około -50% i około -44%). Większość banków wymienających te czynniki określiła ich wpływ na popyt jako nieznaczny. Ponad jedna trzecia banków wskazała także na inne, nieuwzględnione w ankiecie czynniki, w tym przede wszystkim na sezonowość zmian w popycie na kredyty konsumpcyjne.

Banki, które w I kwartale 2011 r. odnotowały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne, nie zidentyfikowały czynników, które w znacznym stopniu wpłynęłyby na ten wzrost (zob. wykres 11).

Wykres 11

Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Banki przewidują złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 9). Tego rodzaju zmian spodziewa się blisko jedna czwarta banków. Skala złagodzenia powinna być w ich ocenie nieznaczna. Jeśli polityka kredytowa w II kwartale 2011 r. będzie kształtować się zgodnie z przewidywaniami banków, to byłby to pierwszy od trzech lat kwartał, w którym kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych uległyby złagodzeniu.

Podobnie jak w przypadku kredytów mieszkaniowych, zdecydowana większość banków spodziewa się wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 11).

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 29 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.